

21 νέα στοιχεία εγγράφονται στο Εθνικό Ευρετήριο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Ελλάδας

/ [Παιδεία και Πολιτισμός](#)

Η ετήσια διαδικασία εμπλουτισμού του Εθνικού Ευρετηρίου Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Ελλάδας ξεκινάει κάθε Ιανουάριο, με τη δημόσια πρόσκληση που απευθύνει η ΔΙΝΕΠΟΚ, σύμφωνα με ορισμένο χρονοδιάγραμμα.

Το Υπουργείο Πολιτισμού ανακοινώνει την εγγραφή είκοσι ενός (21) νέων στοιχείων άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς, στο Εθνικό Ευρετήριο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Ελλάδας, όπως και την επικαιροποίηση δύο εγγεγραμμένων, το 2013, στο Εθνικό Ευρετήριο. Το ΥΠΠΟ μέσω της καθ' ύλην αρμόδιας Διεύθυνσης Νεότερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς εφαρμόζει, από το 2006, στην Ελλάδα την Σύμβαση για τη Διαφύλαξη της **Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς** (UNESCO, 2003). Τα δελτία για τα 21 στοιχεία άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς υποβλήθηκαν το 2021. Έτυχαν συστηματικής επεξεργασίας από τη **Διεύθυνση Νεότερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς,**

την Εθνική Επιστημονική Επιτροπή για την Εφαρμογή στην Ελλάδα της Σύμβασης για τη **Διαφύλαξη της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς (UNESCO, 2003)** και, φυσικά, τις ίδιες τις κοινότητες των φορέων.

Η **Υπουργός Λίνα Μενδώνη**, με την αποδοχή της εισήγησης της Επιτροπής για την εγγραφή των εικοσιενός νέων στοιχείων στο Εθνικό Ευρετήριο, δήλωσε: “Το Υπουργείο Πολιτισμού θεωρεί ιδιαίτερα σημαντική την εγγραφή νέων στοιχείων **Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς στο Εθνικό Ευρετήριο**, που συμβάλλει στη διαφύλαξη της συλλογικής μας ταυτότητας. Στα στοιχεία καταγράφεται το αποτύπωμα των ανθρώπων στο πέρασμα του χρόνου, ως τεκμήριο εθνικής αυτογνωσίας και βάση, επί της οποίας οικοδομείται η συλλογική μας αυτοπεποίθηση. Από τα 21 νέα στοιχεία που εγγράφονται στο Εθνικό Ευρετήριο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς, ορισμένα είναι γνωστά και θαυμαστά: Η Γιαννιώτικη Αργυροτεχνία, οι Αποκριάτικοι Φανοί της Κοζάνης, ο πολιτισμός του **Φιστικιού Αιγίνης**, το Ξινόμαυρο της Νάουσας. Ορισμένα άλλα, όπως το Κουρμπάνι του Αγίου Αθανασίου, στο Καλαμπάκι Δράμας, ο Καδής στους Σπαθαραίους Σάμου, το Καγκελάρι στην Άρτα εκφράζουν μια κοινωνία που επινοεί συλλογικούς τρόπους έκφρασης, πάνω σε στέρεες παραδόσεις ή ως φόρο τιμής στο ελεύθερο πνεύμα του λαού μας. Η άυλη πολιτιστική κληρονομιά μας περιέχει τεκμήρια από το βαθύ πολιτιστικό ίχνος ενός πλούσιου και, ως ένα βαθμό, ανεξερεύνητου παρελθόντος. Αποτελεί βασικό στοιχείο του Πολιτισμού μας. Οφείλουμε να την τιμούμε, να τη σεβόμαστε. Η σύγχρονη κοινωνία μας έχει τις ρίζες της στην παράδοση, στην ιστορία, στις εμπειρίες των ανθρώπων που προηγήθηκαν ημών σε αυτόν τον τόπο. Μέλλον χωρίς παρελθόν δεν είναι ευόωνο”.

Στο πλαίσιο της εφαρμογής της Σύμβασης της **UNESCO**, η Ελλάδα δημιούργησε και εμπλουτίζει συστηματικά το Εθνικό Ευρετήριο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς, στο οποίο κοινότητες φορέων άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς έχουν τη δυνατότητα να αναδείξουν τα στοιχεία που οι ίδιες θεωρούν σημαντικά, για την ταυτότητά τους. Η εγγραφή τους στο Εθνικό Ευρετήριο δεν αποτελεί παρά ένα μόνο βήμα για τη συνεργασία διοίκησης, επιστημονικής κοινότητας και, κυρίως, των ίδιων των κοινοτήτων ως φορέων, για την εκπόνηση και την εφαρμογή πολιτικών οι οποίες αποσκοπούν στη διαφύλαξη των παραδόσεων και τη μετάδοσή τους στις νεότερες γενιές.

Η ετήσια διαδικασία εμπλουτισμού του Εθνικού Ευρετηρίου Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Ελλάδας ξεκινάει κάθε Ιανουάριο, με τη δημόσια πρόσκληση που απευθύνει η ΔΙΝΕΠΟΚ, σύμφωνα με ορισμένο χρονοδιάγραμμα. Η Εθνική Επιστημονική Επιτροπή κατά τις συνεδριάσεις που πραγματοποιήθηκαν στις 25 Νοεμβρίου 2022, 21 Δεκεμβρίου 2022, 13 Ιανουαρίου 2023, 3 Φεβρουαρίου 2023,

17 Φεβρουαρίου 2023 έκανε θετική εισήγηση για την εγγραφή είκοσι ενός στοιχείων άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς, την οποία έκανε δεκτή η Υπουργός Πολιτισμού.

Τα στοιχεία που εγγράφονται στο Εθνικό Ευρετήριο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Ελλάδας είναι τα εξής:

1. Γιαννιώτικη αργυροχοΐα-αργυροτεχνία

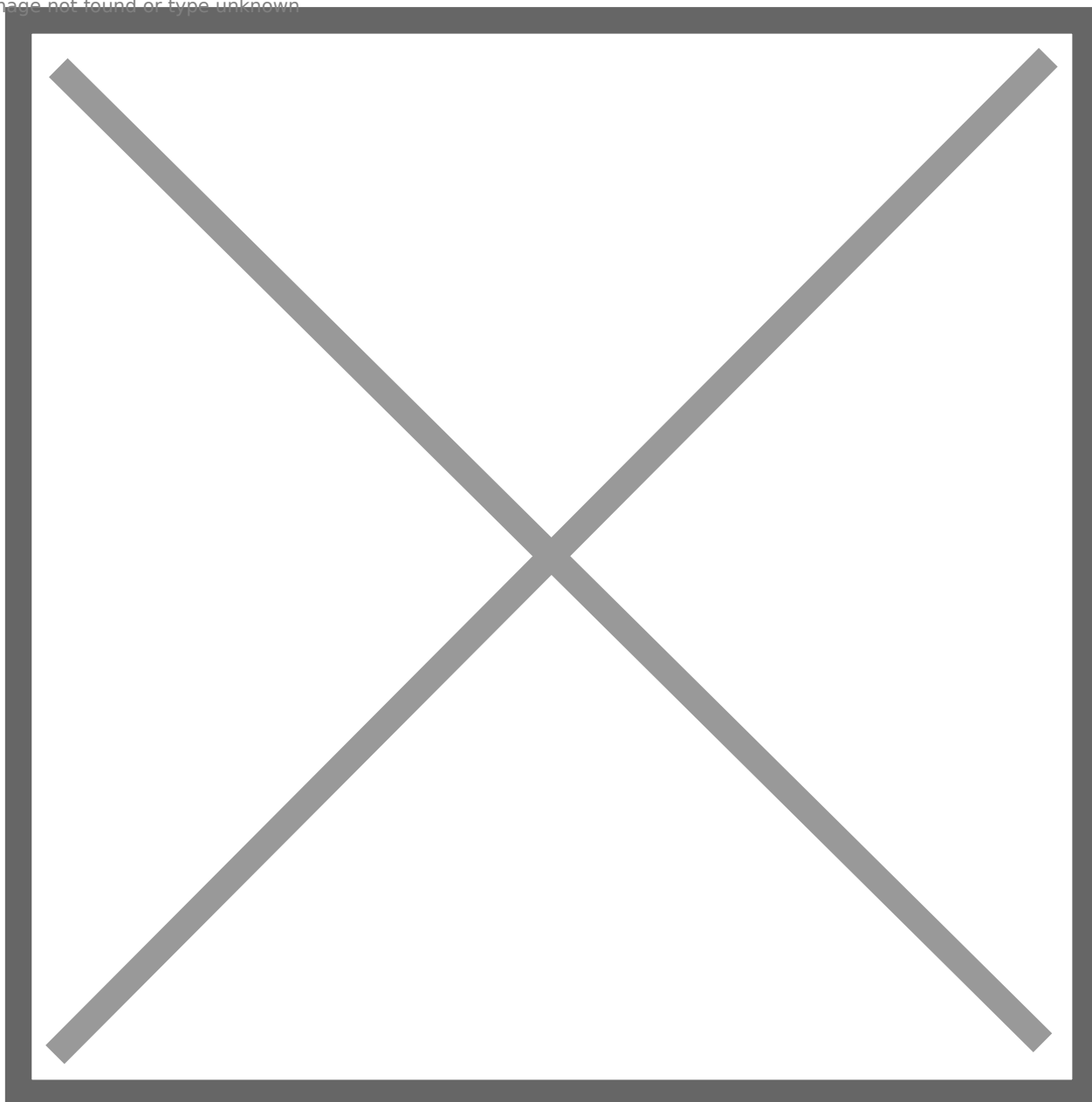
Η τέχνη της γιαννιώτικης αργυροχοΐας/αργυροτεχνίας αποτελεί μια εμβληματική παραδοσιακή τέχνη επεξεργασίας του ασημιού και κατασκευής χειροποίητων αντικειμένων (εκκλησιαστικών, κοσμικών, διακοσμητικών) καθώς και κοσμημάτων. Αποτελεί μια τέχνη που αναπτύχθηκε στην πόλη των Ιωαννίνων ήδη από τον 16ο αιώνα και παραμένει ακμαία και δημοφιλής μέχρι σήμερα.

2. Καραμπάσι: η τεχνογνωσία της παρασκευής του, στον Αποκόρωνα Χανίων

Πρόκειται για την παραδοσιακή τεχνογνωσία παρασκευής του ομώνυμου αιθέριου ελαίου, όπως απαντάται στον Τζιτζιφέ Αποκορώνου Χανίων. Το έλαιο είναι προϊόν απόσταξης και παρασκευάζεται από φύλλα άγριας ενδημικής δάφνης. Σήμερα, η πρακτική αυτή ασκείται από τον τελευταίο εναπομείναντα “καραμπασά”. Αποτελεί σημαντική έκφανση των εθνοβοτανικών γνώσεων του Αποκόρωνα και της Κρήτης, γενικότερα.

3. Κουρμπάνι Αγίου Αθανασίου στο Καλαμπάκι Δράμας

Image not found or type unknown

Το κουρμπάνι του **Αγίου Αθανασίου στο Καλαμπάκι Δράμας** περιλαμβάνει τη συλλογική/κοινοτική προετοιμασία, παρασκευή και κατανάλωση τροφής (βρασμένου με πλιγούρι αγελαδινού κρέατος), το βράδυ της παραμονής και ανήμερα του Αγίου Αθανασίου. Αποτελεί σημαντική έκφανση της συλλογικής μνήμης και ταυτότητας, αλλά και κορυφαία εκδήλωση του κοινοτικού πνεύματος της τοπικής κοινωνίας.

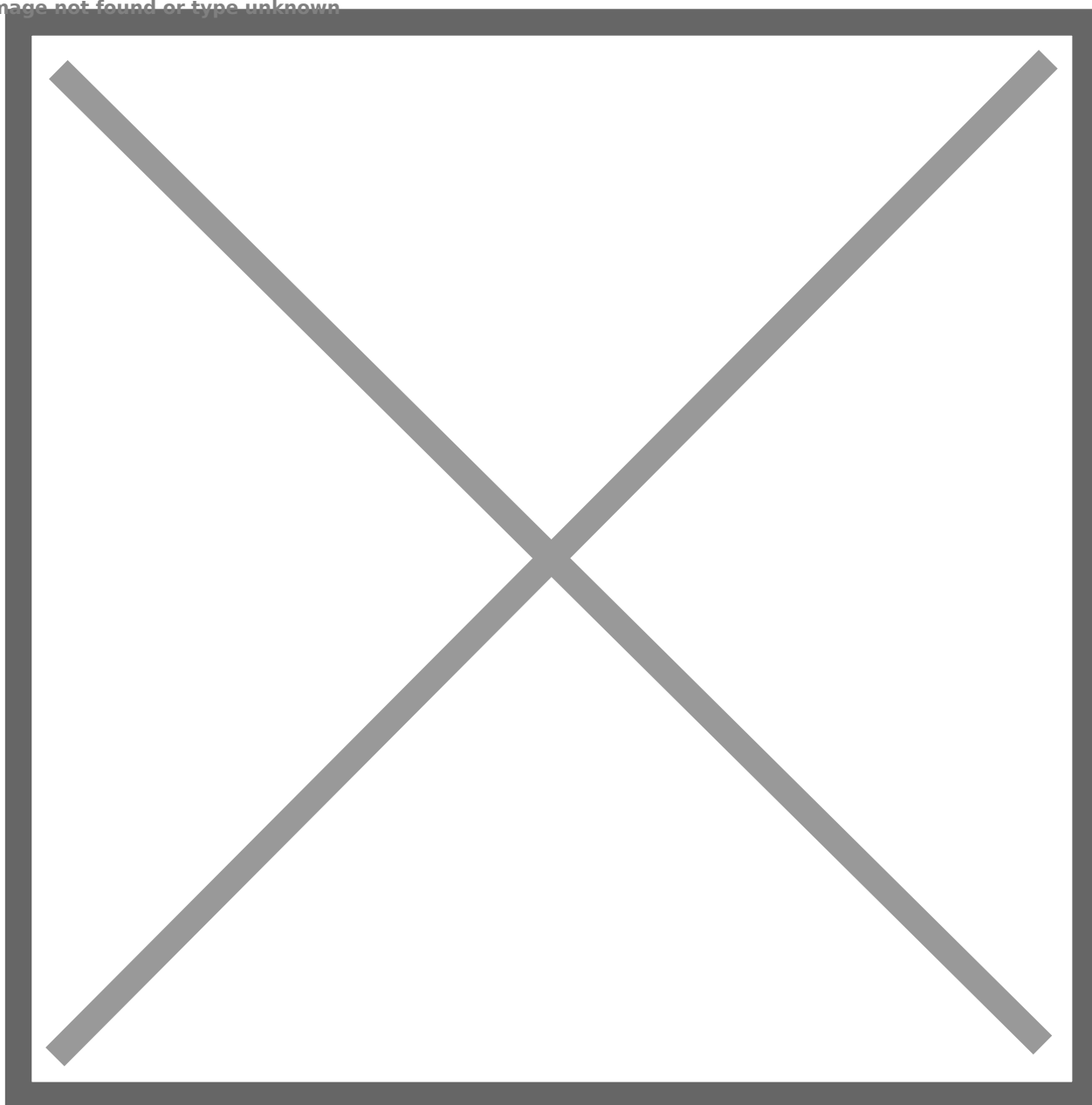
4. Καμήλες και Ντιβιτζίδες στη Φιλιππούπολη Λάρισας

Πρόκειται για την αναπαράσταση ευετηρικού εθίμου του Δωδεκαημέρου από την Ανατολική Ρωμυλία, που πραγματοποιείται στη Φιλιππούπολη, στον Δήμο Λάρισας,

όπου εγκαταστάθηκαν πρόσφυγες από την Ανατολική Ρωμυλία. Η αναπαράσταση τελείται από το 2014 με πρωτοβουλία της Μορφωτικής Λέσχης. Η αναβίωση του εθίμου συμβάλλει στην ενίσχυση της συλλογικής μνήμης και ταυτότητας των Φιλιππουπολιτών Λάρισας που κατάγονται από Ανατολικοθρακιώτες πρόσφυγες.

5. Παραδοσιακό Πανηγύρι Δεκαπενταύγουστου της Βίτσας Ζαγορίου

Image not found or type unknown

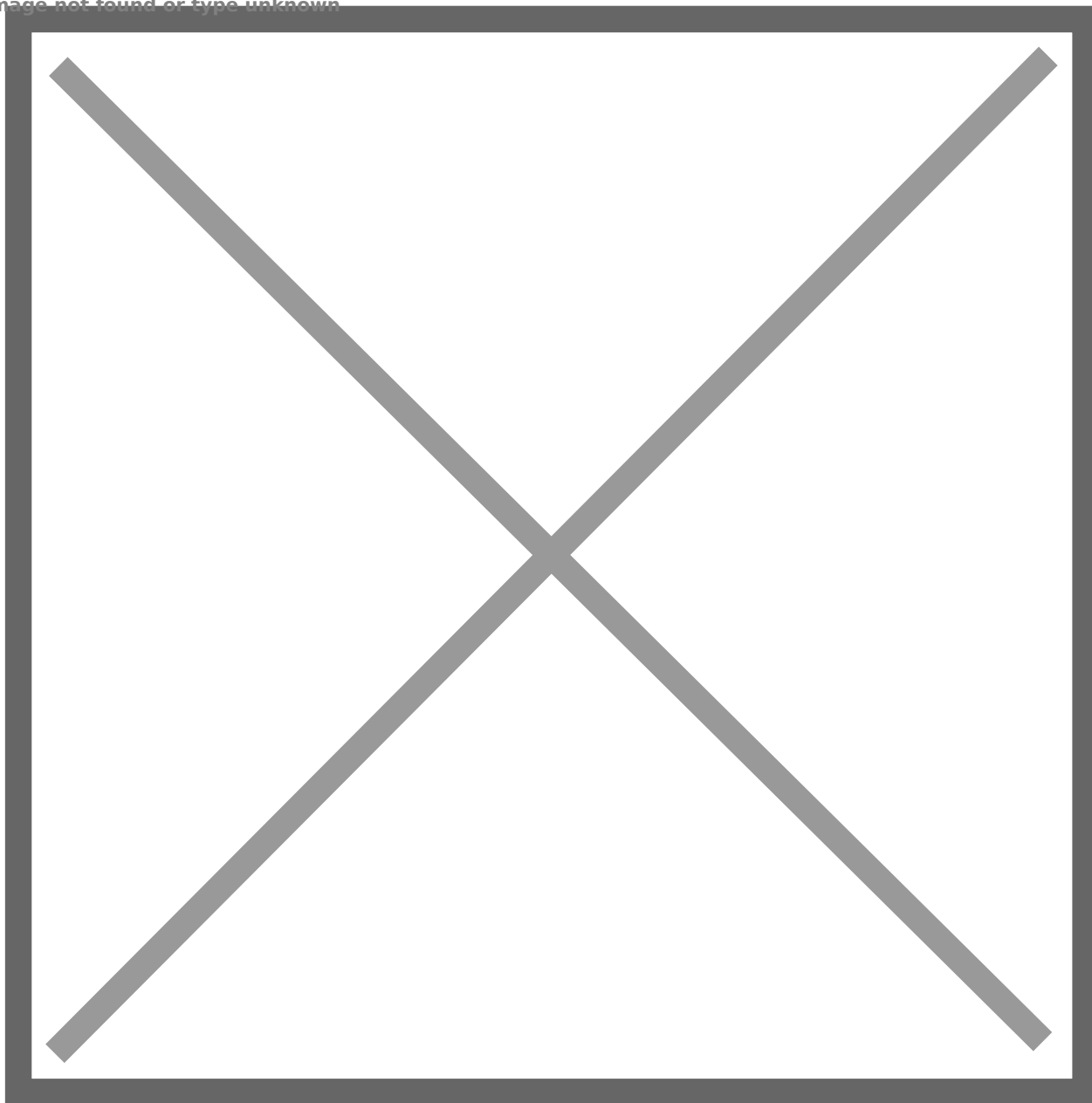

Πρόκειται για τριήμερο πανηγύρι, τον Δεκαπενταύγουστο, στη **Βίτσα των Ζαγοροχωρίων**. Περιλαμβάνει αγρυπνία, λιτάνευση της εικόνας της Παναγίας και αγιασμό, γλέντι και χορό γύρω από τον αιωνόβιο πλάτανο της κεντρικής πλατείας του χωριού της περιοχής. Αποτελεί έκφανση της πολιτιστικής κληρονομιάς της

Βίτσας, συνδεδεμένη αδιάρρηκτα με τη μνήμη και την ταυτότητα της.

6. Η Καλογεροδευτέρα, στο Καλαμπάκι Δράμας

Image not found or type unknown

Πρόκειται για το δρώμενο του Καλόγερου, που πραγματοποιείται τη Δευτέρα, μετά τις Απόκριες, στο Καλαμπάκι Δράμας. Είναι ευετηρικό δρώμενο των Αποκριών, κατά το οποίο δύο πρόσωπα, το ένα μεταμφιεσμένο σε καλόγερο και το άλλο σε βασιλιά, καθώς και οι νέοι του χωριού περιφέρονται στο χωριό με αστεϊσμούς και πειράγματα, ενώ το απόγευμα πραγματοποιούν το “όργωμα” της πλατείας, προκειμένου να προκαλέσουν την ευγονία γης και ανθρώπων. Το δρώμενο ολοκληρώνεται με γλέντι.

7. Ιπποδρομίες Δοξάτου

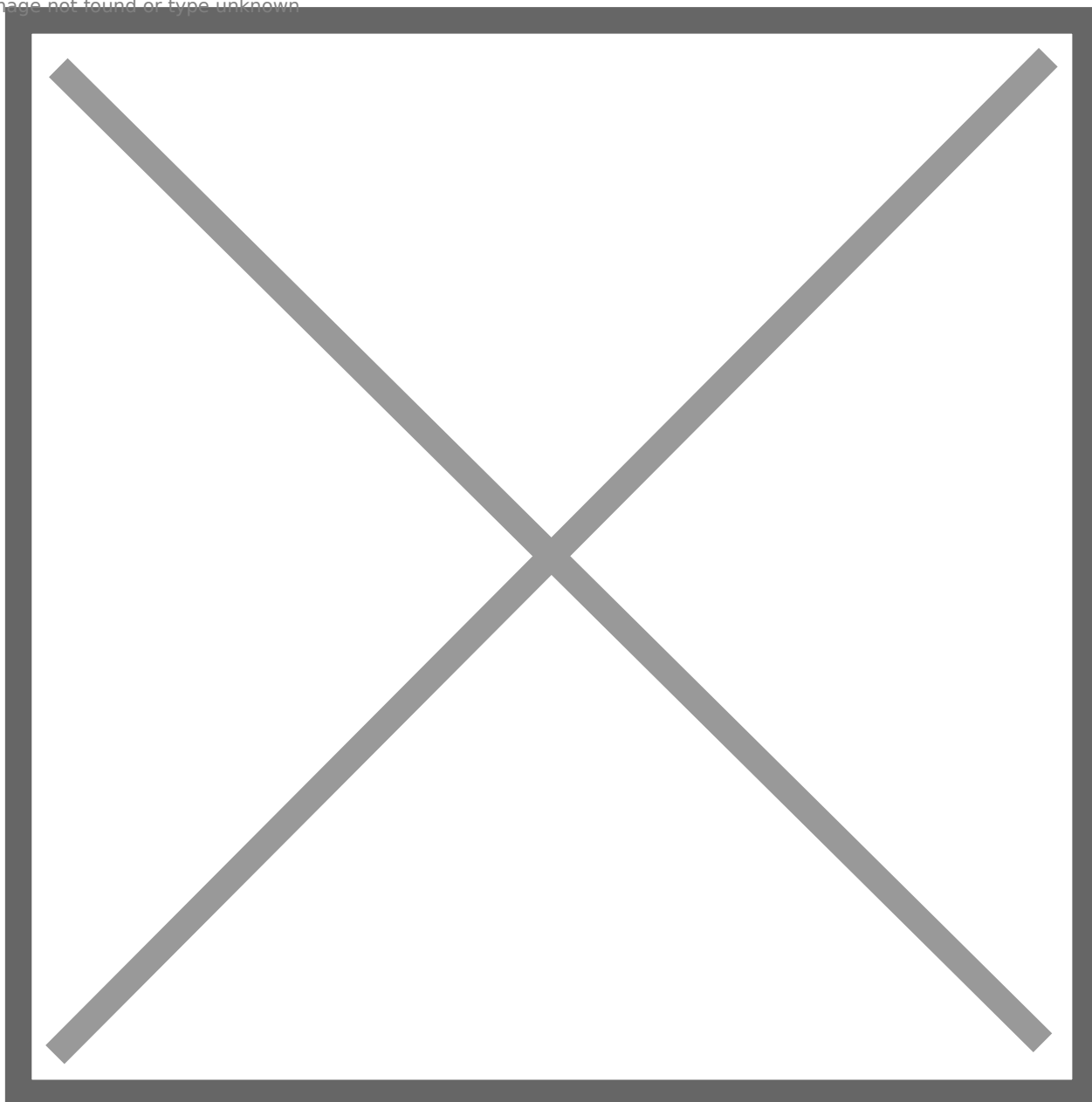
Οι ιπποδρομίες διεξάγονται στο Δοξάτο Δράμας, ανήμερα του εορτασμού του πολιούχου του Αγίου Αθανασίου, στις 2 Μαΐου. Περιλαμβάνουν την εθιμοτυπική παρέλαση των αλόγων από το Ιπποδρόμιο προς το ιστορικό και εμπορικό κέντρο, την προηγούμενη μέρα. Πρόκειται για έθιμο που συγκινεί τους απανταχού Δοξατινούς, αναδεικνύοντας την αγάπη τους για το άλογο και αποτελεί ένα από τα δημοφιλέστερα λαϊκά εθιμικά δρώμενα της **Μακεδονίας**.

8. Ο Καδής στους Σπαθαραίους Σάμου

Πρόκειται για σατιρικό δρώμενο που πραγματοποιείται την τελευταία **Κυριακή της Αποκριάς**, στους Σπαθαραίους Σάμου. Έχει τον χαρακτήρα σατιρικής παρωδίας δίκης, με δικαστή τον Τούρκο Καδή, ο οποίος στο τέλος της γιορτής κρεμιέται από τους επαναστατημένους Έλληνες. Ανάμεσα στις σατιρικές δίκες παρουσιάζονται αποκριάτικα θεατρικά δρώμενα εμπνευσμένα από την επικαιρότητα, τα οποία έχουν επιμεληθεί τα μέλη του τοπικού πολιτιστικού συλλόγου που διοργανώνει το δρώμενο.

9. Το έθιμο Κοσί, στους Νέους Επιβάτες Θεσσαλονίκης

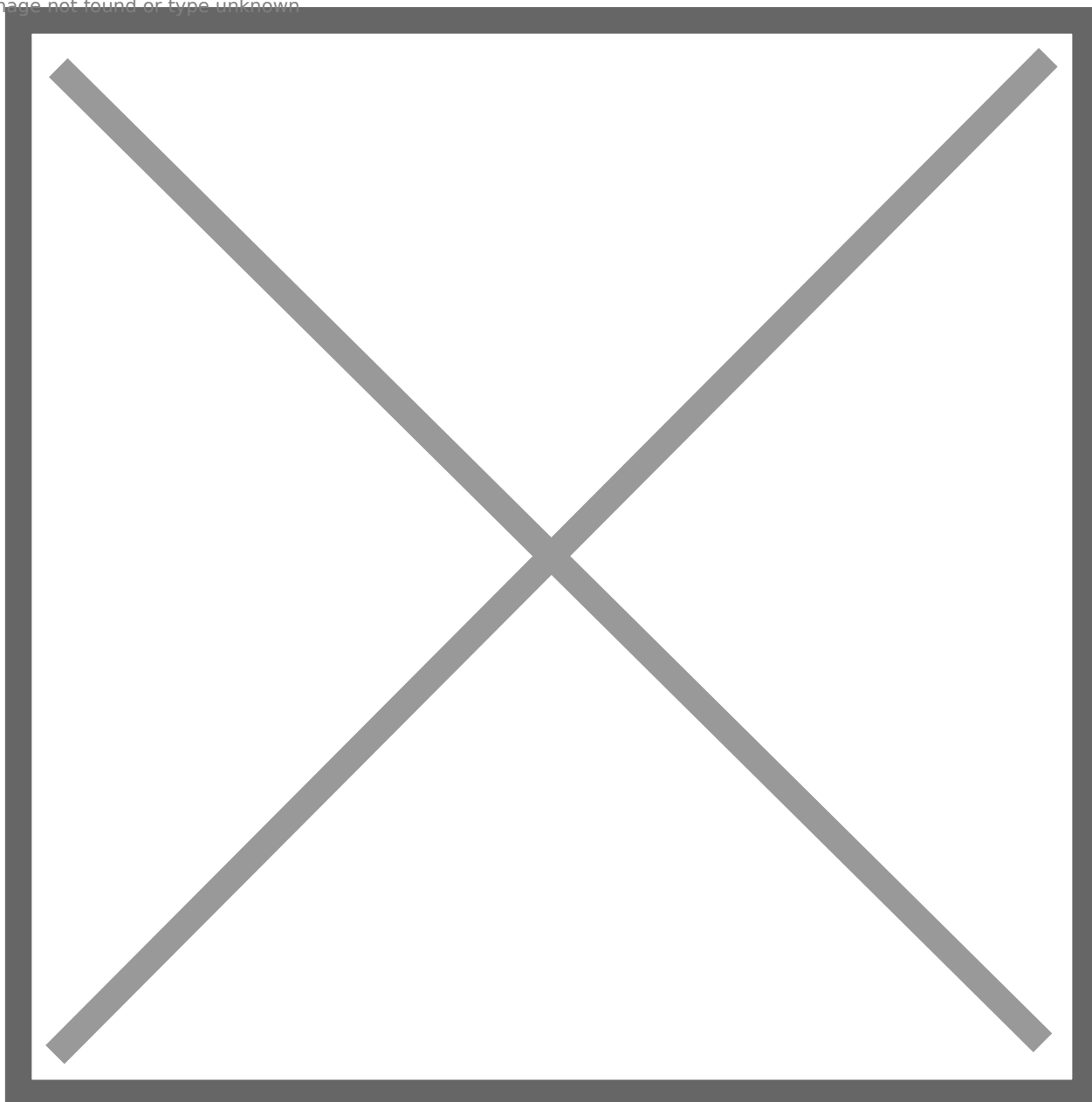
Image not found or type unknown

Πρόκειται για έθιμο που πραγματοποιείται τη δεύτερη Κυριακή του Μαΐου στους Νέους Επιβάτες Θεσσαλονίκης, προς τιμή του Αγίου Γεωργίου. Περιλαμβάνει αυτοσχέδιο αγώνα δρόμου με την αθλοθέτηση συμβολικών δώρων για τους συμμετέχοντες και τις συμμετέχουσες, αφού πλέον συμμετέχουν στο αγώνισμα και γυναίκες. Το έθιμο τελούνταν στους Επιβάτες Ανατολικής Θράκης. Μετά την ανταλλαγή, οι πρόσφυγες από του Επιβάτες εγκαταστάθηκαν και δημιούργησαν στους Νέους Επιβάτες

10. Φανοί της Κοζάνης / Αποκριάτικες εθιμικές πυρές

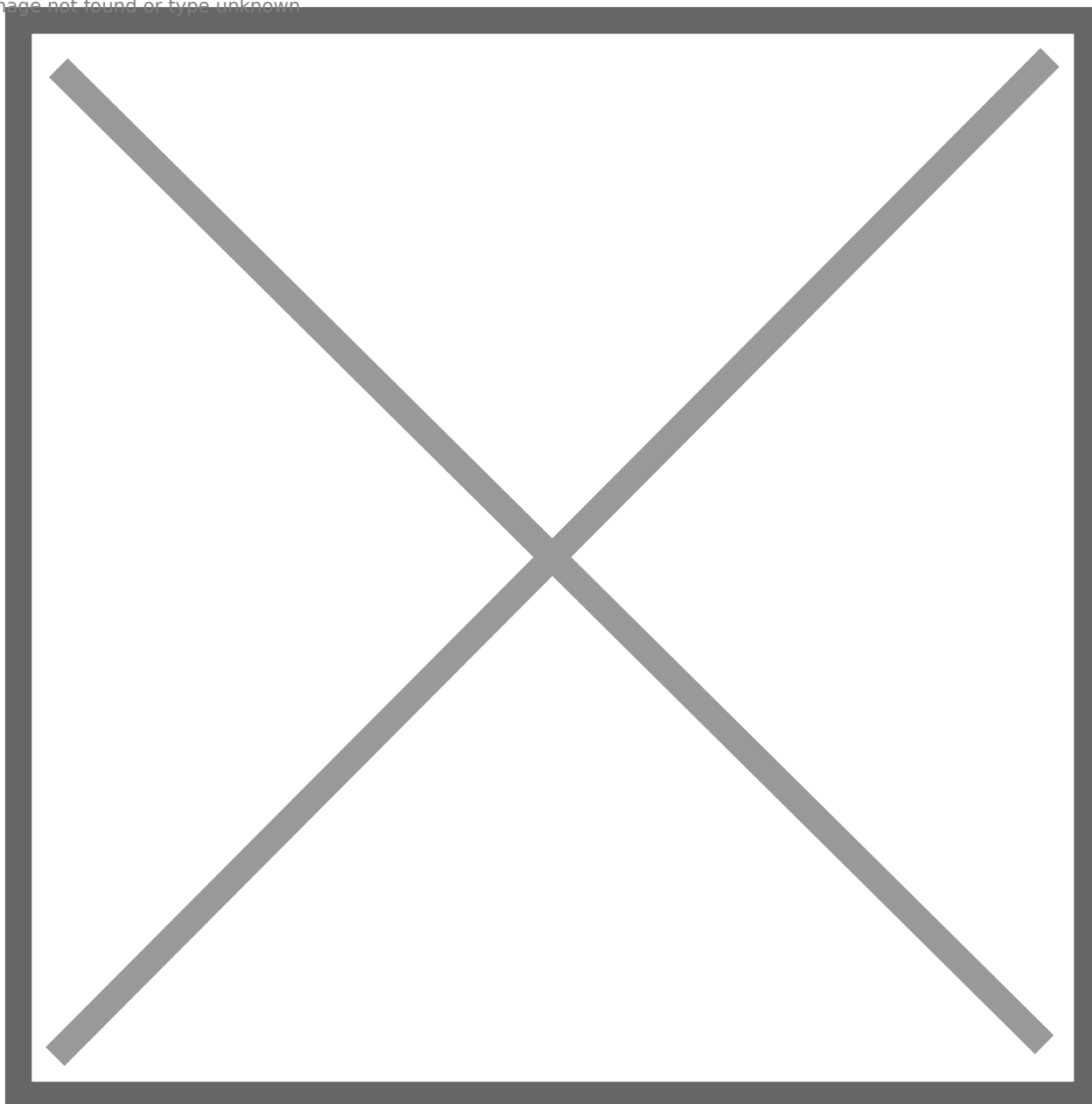
Image not found or type unknown

Πρόκειται για αποκριάτικα εθιμικά ευετηρικά δρώμενα που επιτελούνται στην Κοζάνη, με αποκορύφωμα την τελευταία **Κυριακή**, αυτή της Τυρινής, όταν ομάδες πανηγυριστών, οι φανικές ομάδες, ανάβουν εθιμικές πυρές σε γειτονιές της πόλης, χορεύουν και τραγουδούν σκωπτικά τραγούδια. Οι Φανοί αποτελούν ζωντανή και ιδιαίτερα δημοφιλή εθιμική πρακτική, άρρηκτα συνδεδεμένη με τη συλλογική ταυτότητα και μνήμη των κατοίκων της Κοζάνης.

11. Η Φιστικιά και το Φιστίκι στην Αίγινα

Image not found or type unknown

Η παράδοση της φιστικοκαλλιέργειας και του φιστικιού μετρά στην Αίγινα ήδη 120 χρόνια, από τότε που εισήχθη η καλλιέργεια της στο νησί. Η διαφύλαξη και ανάδειξη της παραδοσιακής αυτής γνώσης έχει ιδιαίτερη σημασία για τη συλλογική μνήμη και τη σύγχρονη ταυτότητα της Αίγινας.

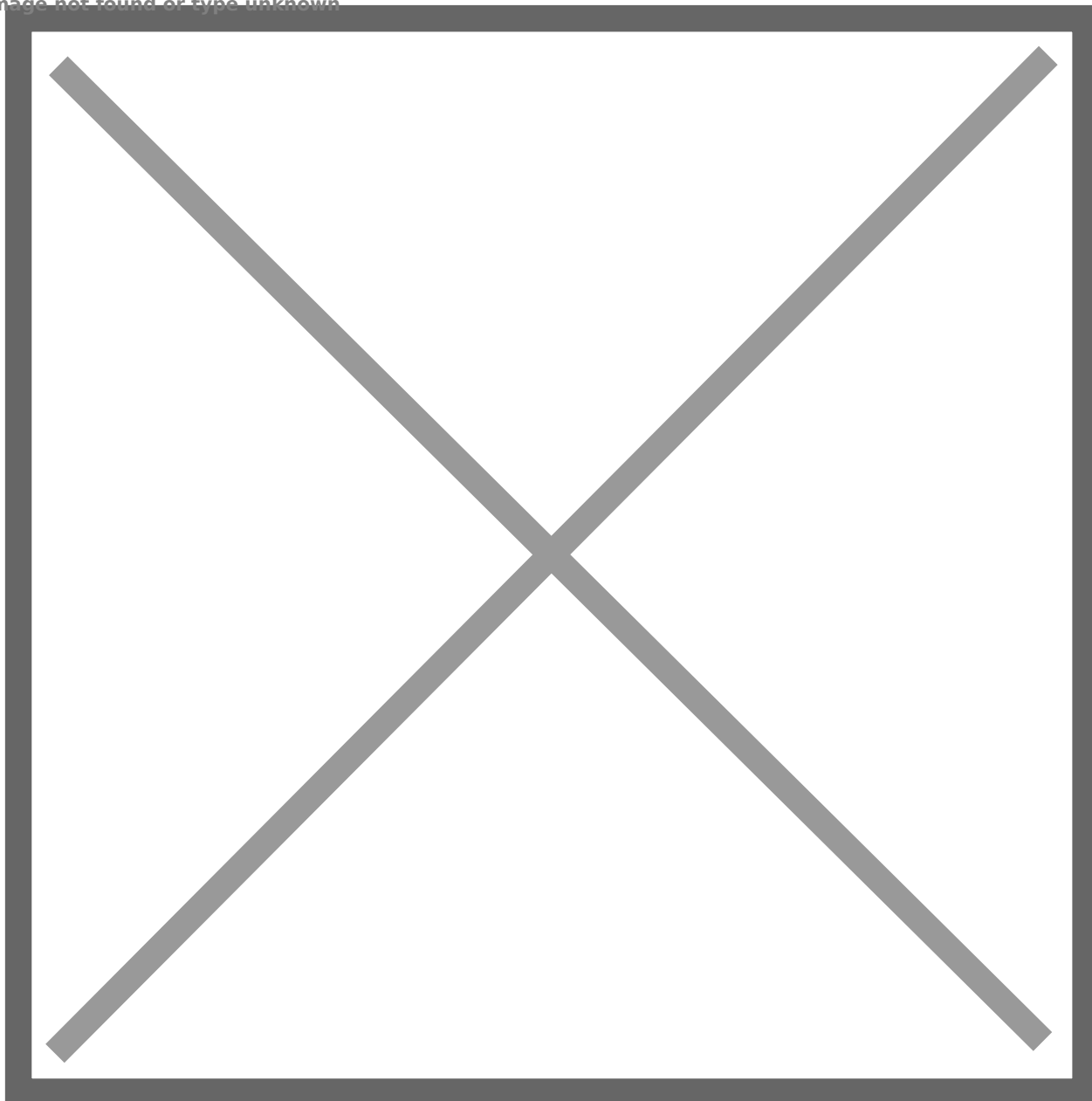
12. Ο Πολιτισμός του Ξινόμαυρου Οίνου Νάουσας

Η μακραίωνη αμπελοοινική παράδοση της περιοχής έχει ως επίκεντρο την παραγωγή οίνου από την ποικιλία ξινόμαυρο. Είναι συνυφασμένη με τις ποικίλες πολιτισμικές εκφάνσεις της καθημερινότητας στην πόλη της Νάουσας, συνδεδεμένες με την καλλιέργεια της αμπέλου και την παραγωγή του ξινόμαυρου.

Η αμπελοοινική παράδοση του ξινόμαυρου έχει ιδιαίτερη σημασία για τη σύγχρονη οικονομία της πόλης και της ευρύτερης περιοχής της.

13. Η αγγειοπλαστική παράδοση του Θραψανού Ηρακλείου Κρήτης

Image not found or type unknown

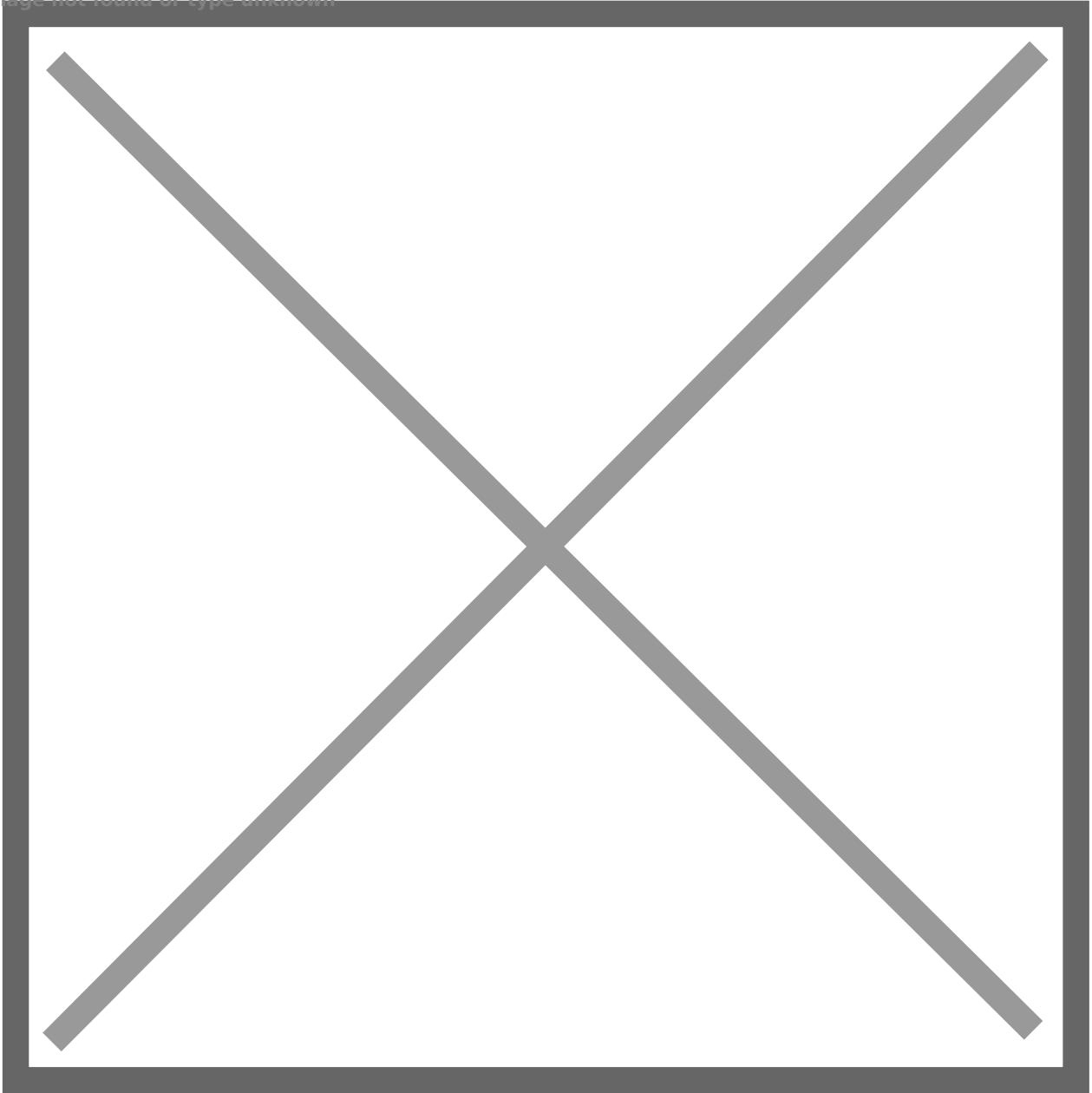

Η πλούσια και μακραίωνη παράδοση της αγγειοπλαστικής τέχνης στο χωριό **Θραψανό Ηρακλείου** το έχει αναδείξει ως το μεγαλύτερο κέντρο αγγειοπλαστικής στην Κρήτη, σταθμό για την ιστορία της νεότερης ελληνικής κεραμικής τέχνης. Σήμερα, στο χωριό εξακολουθούν να λειτουργούν εργαστήρια που κατασκευάζουν ακόμα μικρά και μεγάλα αποθηκευτικά αγγεία, γνωστά ως “θραψανιώτικα πιθάρια”, τα οποία διακινούνται τόσο στην Ελλάδα, όσο και το

εξωτερικό.

14. Καγκελάρι, χορευτικό δρώμενο στην Άρτα (Ήπειρος)

Image not found or type unknown

Πρόκειται για χορευτικό δρώμενο που επιτελείται σε είκοσι εννέα χωριά της Άρτας, κατά τη διάρκεια πανηγυριών της άνοιξης και του καλοκαιριού, καθώς και την περίοδο του Πάσχα. Αποτελεί κορυφαίο εορταστικό/πανηγυρικό γεγονός για τις τοπικές κοινότητες, αλλά και δημόσια έκφραση της συλλογικής ταυτότητάς τους και της κοινωνικής συνοχής τους.

15. **Μόστρα Θυμιανών της Χίου**

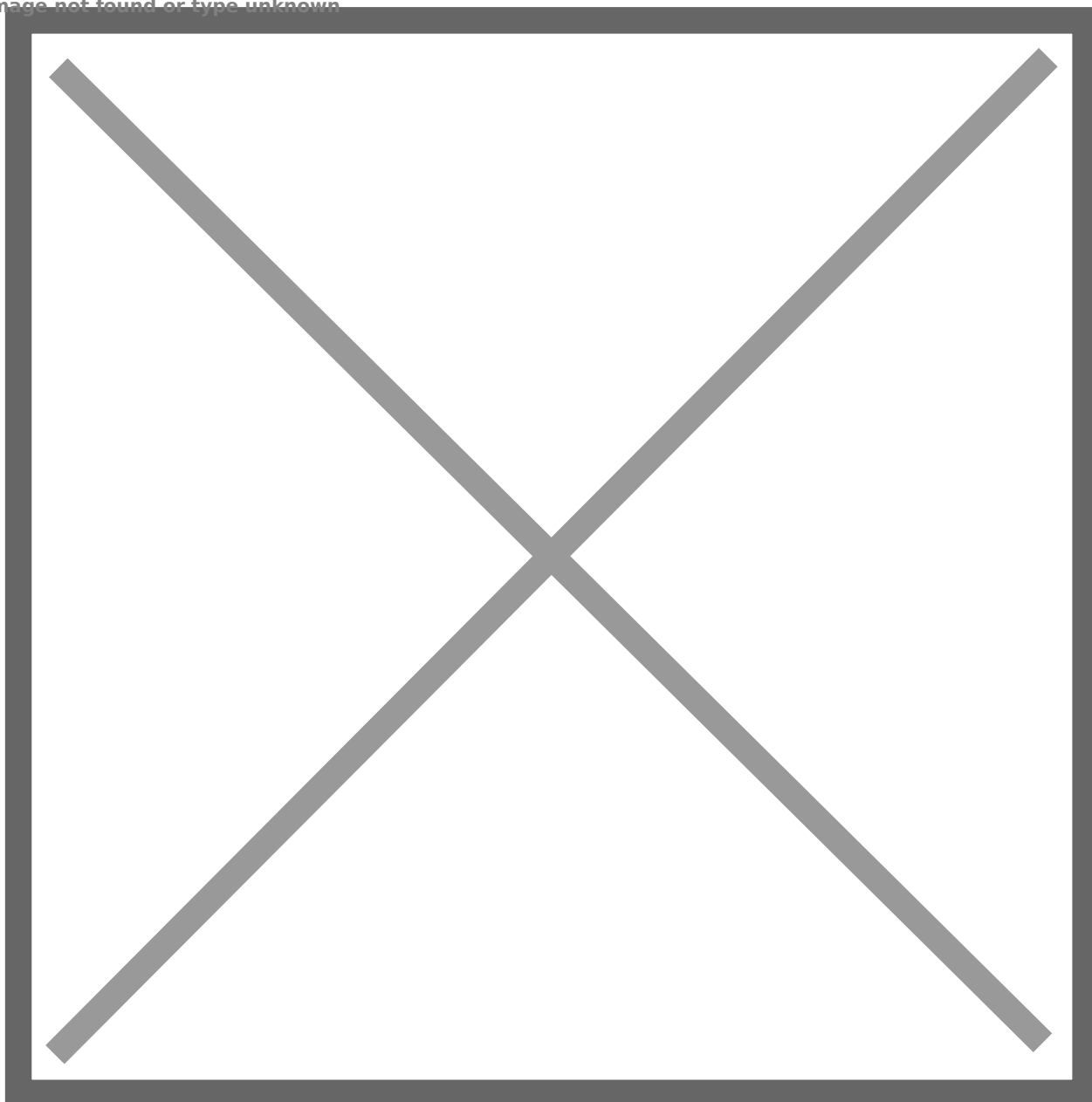
Πρόκειται για έθιμο που τελείται την Παρασκευή και την **Κυριακή της Τυρινής**, στα **Θυμιανά της Χίου**. Το έθιμο, όπως πιστεύεται, αναπαριστά τη μάχη των κατοίκων των Θυμιανών απέναντι στους εισβολείς πειρατές, που κατέληξε στη νίκη των πρώτων και την απόκρουση της πειρατικής επιδρομής. Αποτελεί σημαντική εκδήλωση της συλλογικής ταυτότητας και της πολιτιστικής κληρονομιάς των Θυμιανών.

16. **Η Γιορτή της Αγίας Βαρβάρας στην Ελευσίνα**

Το έθιμο της Αγίας Βαρβάρας επιτελείται ανήμερα της εορτής της Αγίας Βαρβάρας, στις 4 Δεκεμβρίου, στην Ελευσίνα από τις γυναίκες-μέλη του Συλλόγου Μικρασιατών και της κοινότητας των Μικρασιατών της Ελευσίνας. Το απόγευμα ο ιερέας ευλογεί τα παρασκευάσματα του εθίμου (λουκουμάδες, τηγανίτες και κρέμα με στάρι και ξηρούς καρπούς) για να έχουν την ευλογία της Αγίας Βαρβάρας (προστατεύει τα παιδιά από τις ασθένειες) και για καλή σοδειά. Κατόπιν, οι γυναίκες της κοινότητας μοιράζουν το μεγαλύτερο μέρος της προσφοράς, σε όλους όσοι παρακολουθούν την τελετή και φυλάσσουν ένα μέρος της, για να το προσφέρουν σε εκείνους που, ενώ ήθελαν να παρευρεθούν, προβλήματα υγείας δεν τους το επέτρεψαν.

17. **Παραδοσιακό Πανηγύρι Σκοτούσσας Σερρών**

Image not found or type unknown

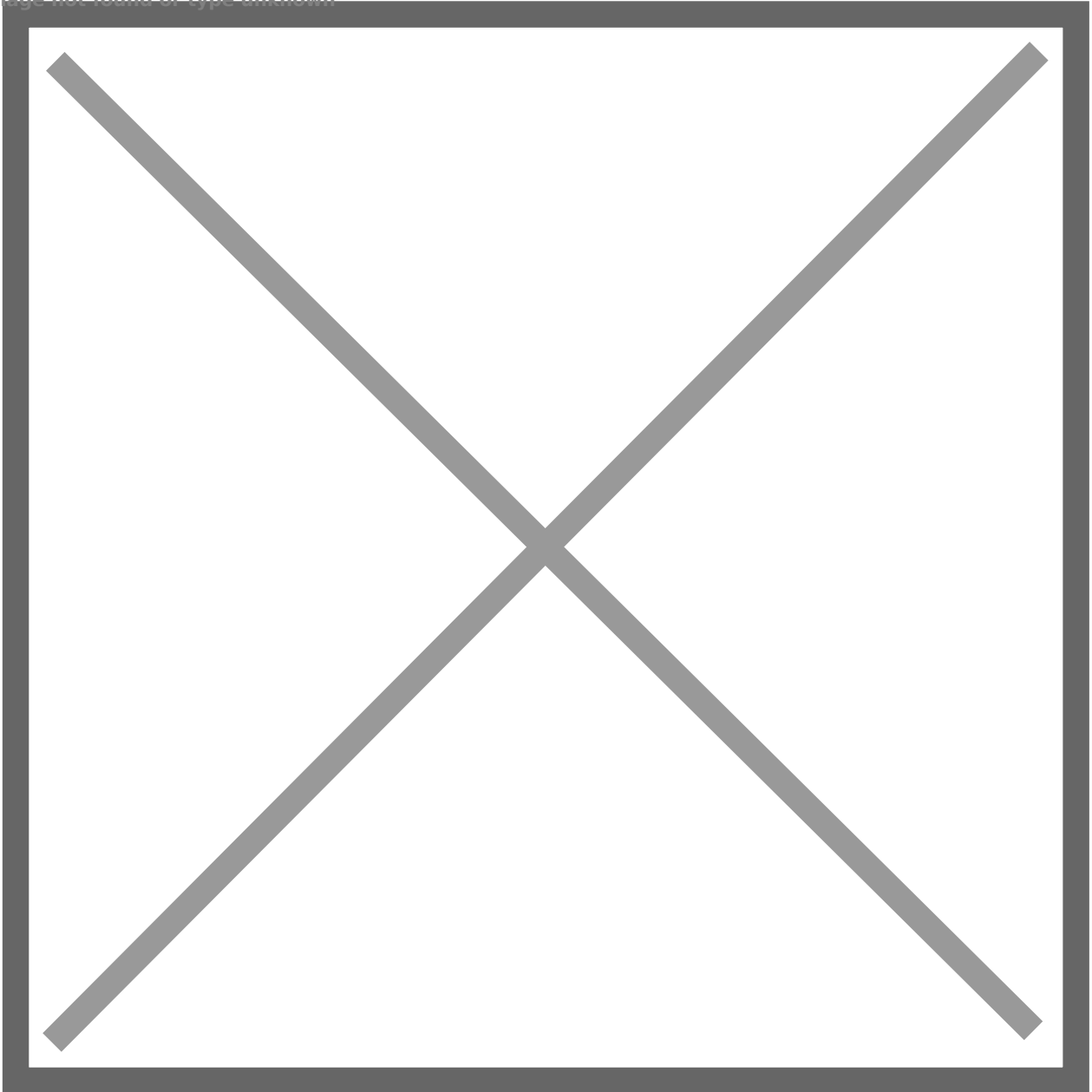

Πρόκειται για πανηγύρι που διεξάγεται το διάστημα 7-11 Σεπτεμβρίου, στην εορτή της **Γέννησης της Θεοτόκου**. Είναι ένα πενθήμερο εκδηλώσεων, στις οποίες περιλαμβάνονται λιτάνευση της εικόνας της Παναγίας, φαγητό, γλέντι και χορός, καθώς και εμπορικές και αθλητικές δραστηριότητες. Αποτελεί σημαντική έκφανση της ιστορίας και της παράδοσης της Σκοτούσσας, που έχει συμβάλει σημαντικά στη διατήρηση της ιστορικής μνήμης και στη διαμόρφωση της τοπικής ταυτότητας.

18. **Οι Λαζαρίνες στις κοινότητες Αγία Παρασκευή, Αιανή, Άνω Κώμη, Καρυδίτσα, Καισάρεια Κήποι, Κάτω Κώμη, Κρόκο, Κτένι, Λευκοπηγή,**

Μεταμόρφωση και Ροδιανή Δήμου Κοζάνης

Image not found or type unknown

Πρόκειται για τα εθιμικά δρώμενα που επιτελούνται από νεαρά κορίτσια και γυναίκες των συγκεκριμένων δώδεκα τοπικών κοινοτήτων του Δήμου Κοζάνης, με αφορμή την Ανάσταση του Λαζάρου. Το έθιμο ξεκινά το Σάββατο του Ακάθιστου Ύμνου και κορυφώνεται το **Σάββατο του Λαζάρου** και την Κυριακή των Βαΐων, με τελετουργικούς αγερμούς, χορούς και γλέντια. Αποτελεί εθιμική πρακτική που ενδυναμώνει τόσο τους δεσμούς των κοινοτήτων στις οποίες τελείται, ιδιαίτερα τους δεσμούς μεταξύ των μεγαλύτερων και των μικρότερων σε ηλικία γυναικών, όσο και την αίσθηση της ενιαίας πολιτιστικής κληρονομιάς που συνδέει τις δώδεκα κοινότητες μεταξύ τους.

19. Κεραμική παράδοση της οικογένειας Ρόδιου στη Σκόπελο

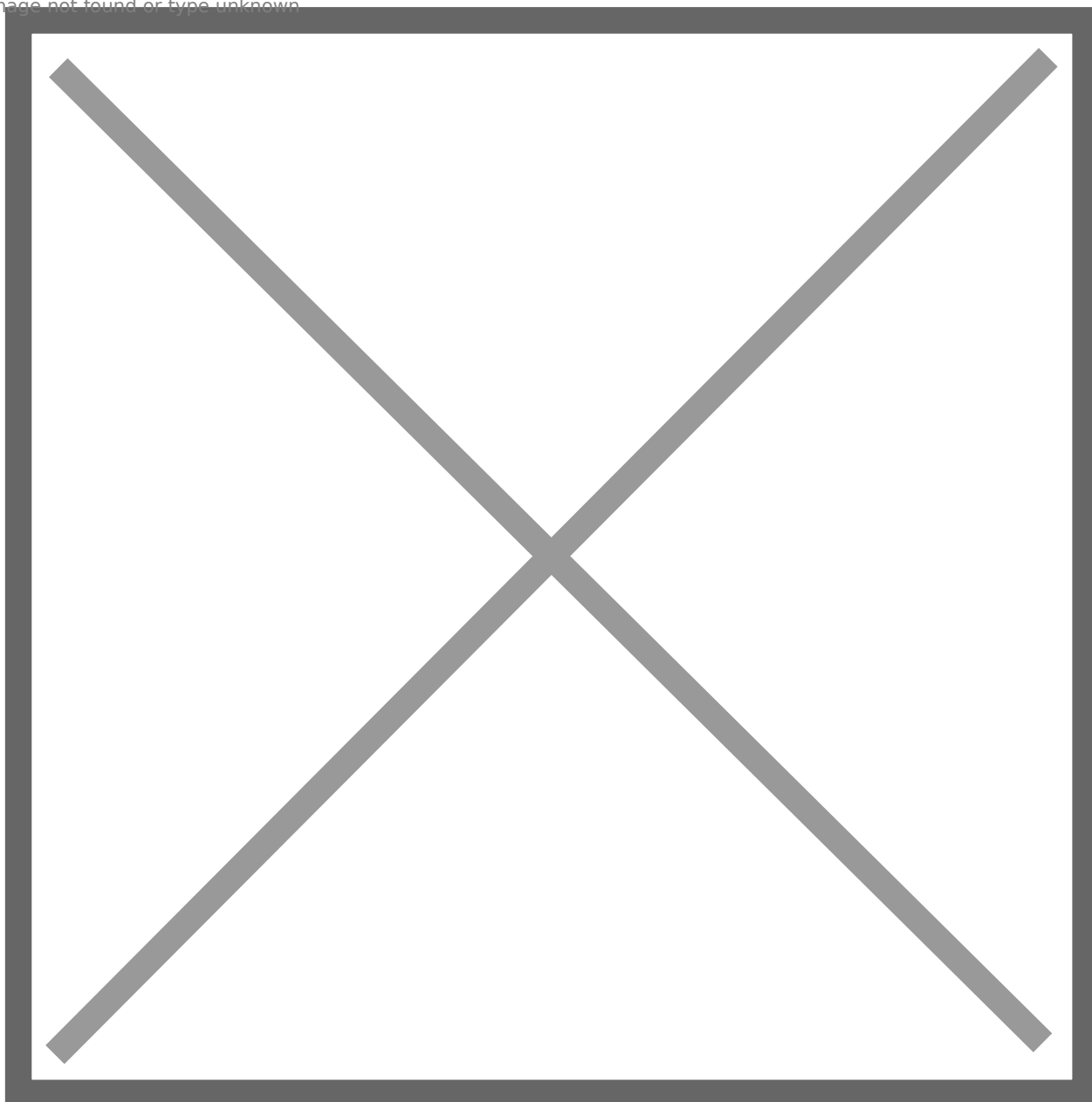
Η οικογένεια Ρόδιου έχει μακρά παράδοση στην κεραμική τέχνη που ξεκινά από τις αρχές του 20ού αιώνα, συμβάλλοντας σε μεγάλο βαθμό στην ανάπτυξη και εξέλιξη της νεότερης ελληνικής κεραμικής. Η φήμη του εργαστηρίου με τα χαρακτηριστικά μαύρα αγγεία έχει ξεπεράσει τα σύνορα της **Ελλάδας**. Σήμερα, η παραδοσιακή γνώση συνεχίζει να ασκείται, να εξελίσσεται και να εμπλουτίζεται από τα νεότερα μέλη της οικογένειας.

20. Αγιασώτικο Καρναβάλι

Πρόκειται για τις καρναβαλικές εκδηλώσεις που πραγματοποιούνται στην **Αγιάσο της Λέσβου**. Κύρια στοιχεία του καρναβαλιού είναι η καρναβαλική επιθεώρηση του Αναγνωστηρίου, η περιφορά καρναβαλικών αρμάτων, η πατινάδα στους δρόμους του χωριού από μεταμφιεσμένους που τραγουδούν τραγούδια σκωπτικού χαρακτήρα και τα σατιρικά σκετς που απαγγέλλονται στη ντοπιολαλιά. Το **Αγιασώτικο Καρναβάλι** αποτελεί σημαντική έκφραση της ζωντανής παράδοσης της Λέσβου, που μέχρι τις μέρες, μας εμπλουτίζεται και μετασχηματίζεται, παραμένοντας μια από τις σημαντικότερες εκδηλώσεις της συλλογικής μνήμης και ταυτότητας των Αγιασωτών, όπου και αν κατοικούν.

21. Η τέχνη του κεντημένου ψωμιού στον Βαρνάβα της Αττικής

Image not found or type unknown

Η παράδοση του κεντημένου ψωμιού αφορά στην ιδιαίτερη τεχνική διακόσμησης των ζυμωμένων άρτων από γυναίκες στον **Βαρνάβα Αττικής**. Είναι συνδεδεμένη με μεγάλες θρησκευτικές γιορτές και διαβατήριες τελετουργίες του κύκλου της ζωής (π.χ. γάμος). Οι ιδιαίτεροι συμβολισμοί που φέρει η τέχνη αυτή τεκμηριώνουν τη σημασία που εξακολουθεί να έχει μέχρι σήμερα το κεντημένο ψωμί, κυρίως, ως σύμβολο συνδεδεμένο με τη δημιουργική έκφραση, ιδιαίτερα των γυναικών, τις σημαντικές στιγμές της ζωής των ατόμων και των οικογενειών, αλλά και με την ταυτότητα και τη συλλογική μνήμη της κοινότητας.

Επιπλέον, σύμφωνα με τους όρους της Σύμβασης για τη Διαφύλαξη της Άυλης

Πολιτιστικής Κληρονομιάς, σύμφωνα με τους οποίους ορίζεται η επικαιροποίηση, ανά περιοδικά διαστήματα, των στοιχείων που εγγράφονται στα Εθνικά Ευρετήρια Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς των κρατών-μερών της Σύμβασης, επικαιροποιήθηκαν οι εγγραφές των στοιχείων: Η **Τηνιακή Μαρμαροτεχνία** και **Η τεχνογνωσία της παραδοσιακής μαστιχοκαλλιέργειας στη Χίο**.

Πρόκειται για δύο από τα πρώτα στοιχεία που εγγράφηκαν στο Εθνικό Ευρετήριο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Ελλάδας. το 2013, τα οποία οι κοινότητες εξακολουθούν να διαφυλάττουν και να αναδεικνύουν τη σημασία τους σε τοπικό και υπερτοπικό επίπεδο. Κατά το έτος 2023 πρόκειται να συνεχιστεί και να ολοκληρωθεί η διαδικασία επικαιροποίησης των υπόλοιπων πρώτων εγγραφών, οι οποίες έγιναν πριν από δέκα ακριβώς χρόνια, το 2013.